Helden in Oost: via de buurtsuperman en Reve richting de begraafplaats

Deze keer komen ze bekende en minder bekende helden tegen in onder meer Amstel- en Betondorp. **Floor van Spaendonck en Gijs Stork**25 mei 2021

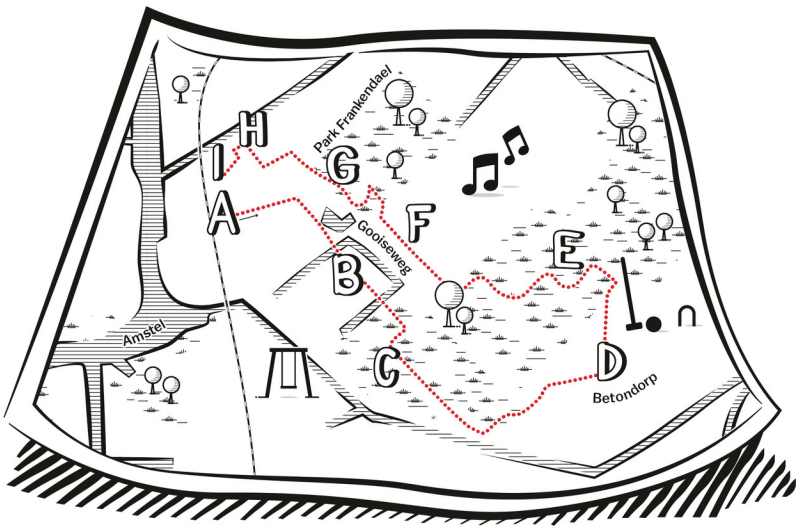

BEELD JET DE NIES

A. We beginnen op het Amstelstation, een ontwerp uit 1939 van de Amsterdamse planologieheld en architect Cor van Eesteren, die grote delen van de stad heeft ontworpen. De huidige restauratie wordt uitgevoerd door architecten van Office Winhov. Van hun hand is ook het huisje dat beeldschoon, als een hedendaagse Kaäba uit Mekka, is verschenen op het Julianaplein en onderdak biedt aan de tramchauffeurs. We lopen langs het station en slaan rechtsaf de Hugo de Vrieslaan in, en via het V Hotel van horecahelden Tom & Mirjam Espinosa – bij wie Amsterdam en gastvrijheid voorop staan – weer rechts de Fizeaustraat in.

B. De stad wordt gemaakt door bewoners en ondernemers. Elke keer weer en overal stuit je op een vriendelijk gezicht of een paradijsvogel die het verschil maakt. Zoals de eeuwig vriendelijke buurtsuperman Ismail Taşküprü in de Fizeaustraat 17, met een fantastische winkelinrichting en navenant aanbod, zomaar in een woonbuurt waar je zou verwachten dat retail het niet meer overleeft. Kenners wezen ons ook op de geweldige kwaliteit bij de patatheld op nummer 15: Friet van Oost.

BEELD FLOOR VAN SPAENDONCK EN GIJS STORk

C. We lopen de Fizeaustraat uit, langs speeltuin Amsteldorp, en meanderen door de vele sportvelden van Sportpark Drieburg. Hier vinden we de sporthelden van de toekomst. We lopen langs een mix van volkstuinen, cricket-, korfbal- en andere sportverenigingen naar de Rozenburglaan, waar we linksaf de Gooiseweg onderdoor steken richting Betondorp.

D. Betondorp is bijzonder door de bouwstijl, en als een echt dorp opgezet rond de Brink, het centrale plein, waar wegen met dorpse namen als Landbouwstraat en Veeteeltstraat op uitkomen. Aan de Brink liggen winkels (onder andere een vinylwinkel die heldhaftig weet te

overleven), een bibliotheek en een verenigingsgebouw. Betondorp werd in 1923 gebouwd om de woningnood te verminderen en was uniek met een tiental systemen voor betonbouw. Men koos hiervoor omdat het goedkoop was en er minder bouwvakkers nodig waren. In Betondorp gingen architecten Van Loghem en Greiner aan de slag met huizen met platte daken. De buurt werd beroemd door literatuurheld Gerard Reve, die van 1924 tot 1937 op drie adressen in de Ploegstraat woonde (hij sprak zelf van Cementdorp), en natuurlijk ons nationale icoon Johan Cruijff, die opgroeide in de Akkerstraat 32.

BEELD FLOOR VAN SPAENDONCK EN GIJS STORK

E. We lopen Betondorp uit en gaan via de Zaaiersweg, en de Middenweg, een blokje om naar de hoofdentree van de de begraafplaats De Nieuwe Ooster. Tot 1891 was het Oosterpark de eerste Oosterbegraafplaats. Daarna verhuisde het naar de, toen nog zelfstandige, Watergraafsmeer. Het park werd in 1892 ontworpen door landschapsarchitect Leonard Springer. Hij besteedde veel aandacht aan de bomen; in 2005 werd het park dan ook uitgeroepen tot arboretum. Ook vind je er het Nederlands Uitvaartmuseum Tot Zover. Bekende helden op deze begraafplaats zijn schrijver Nescio, kunstenaar -George Breitner, cabaretier Jos Brink, burgemeester Eberhard van der Laan, jazzgrootheid Willem Breuker en fotograaf Jacob Olie. De meeste dreiging gaat uit van het praalgraf van gouverneur-generaal van Nederlands-Indië Van Heutsz. Het protesten rondom de figuur Van Heutz lijken tot uitdrukking te komen in de starwarsachtige grafbewakers. Graag wijzen wij op de grote graven van Romafamilies: hier wordt met geweldige praal en groot grandeur herdacht**.** We lopen de begraafplaats uit en slaan op de Kruislaan linksaf. Vervolgens gaan we rechts de Maxwellstraat in en meteen links naar het Darwinplantsoen. Een verborgen buurttuin uit de jaren zestig, naar het ontwerp van tuinarchitect Hans Warnau. De strook langs de Gooiseweg kreeg de bestemming ‘groen’ en zo kwam dit intieme park tot stand.

F. We steken de Hugo de Vrieslaan over en voor Intratuin aan de Nobelweg slaan we links het Prins Bernhardpark (held of antiheld?) in. Hans Post Uiterweer, een verre achterneef van Gijs, werd hier op nieuwjaarsdag 2004 met minstens 42 steek-, snij- en kraswonden achter het tankstation gevonden. Zijn zoon Andreas heeft er in 2020 een boek over -geschreven: *En toen vonden ze mijn vader*, waarin de nooit opgeloste moord het vertrekpunt is om de relatie met zijn vader te onderzoeken.

G. Door niet langs de gebaande paden te lopen kom je van alles tegen. We steken de Kamerlingh Onneslaan over naar de veelkleurige onderdoorgang in de Pierre Lallementstraat en de James Wattstraat. Hier staat de studentenflat De Feniks, het door VMX Architects gerenoveerde Casa400.

H. We steken de Wibautstraat over en komen langs het gebouw waar de FD Mediagroep dagelijks ondernemers, helden en antihelden een podium geeft in de krant of bij Business News Radio. Hier weten ze als eerste wat de beurskoersen gaan doen. Onderin de oude Renaultgarage passeren we restaurant Dauphine, een verwijzing naar het mooiste automodel, en -lopen terug naar het Amstelstation.